

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλουτάρχου, *Περὶ Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς*, 6 329A-D

Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυματομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἴρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντα ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν. Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ' ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς ἦκεν θεόθεν ἀρμοστής καὶ διαλλακτῆς τῶν ὄλων νομίζων, οὓς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος καὶ εἰς ταῦτο συνενεγκῶν τὰ πανταχόθεν, ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους καὶ τὰ ἦθη καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας, πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντα, ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς· τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμῦδι μηδὲ πέλτη μηδ' ἀκινάκη μηδὲ κἀνδύδι διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι, κοινὰς δ' ἐσθῆτας ἡγεῖσθαι καὶ τραπέζας καὶ γάμους καὶ διαίτας, δι' αἵματος καὶ τέκνων ἀνακεραυνουμένους.

ΘΕΜΑΤΑ

Α. Να χαρακτηρίσετε καθεμία ἀπὸ τις παρακάτω περιόδους λόγου ὡς «Σωστή», ἀν εἶναι σωστή, ἢ «Λάθος» εἰάν εἶναι λανθασμένη, σύμφωνα με τὸ κείμενο αναφοράς.:

1. Ο Ζήνωνας στο ἔργο του «Πολιτεία» διακήρυττε τὴν ἰσότητα ὄλων τῶν πολιτῶν
2. Ο Μ. Ἀλέξανδρος υποτιμοῦσε τοὺς ἀλλοεθνεῖς.

3. Το όραμα του Ζήνωνα υλοποιήθηκε από τον Μ.Αλέξανδρο.
4. Ο Μ. Αλέξανδρο ενθάρρυνε την ώσμωση των πολιτισμών.
5. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του Έλληνα θα πρέπει να είναι η ενάρετη συμπεριφορά του και όχι η ενδυμασία του.

Μονάδες 10

B1.Ποιο σχήμα λόγου εντοπίζεται στο χωρίο: «, ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους ...ἄλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς Ποια η λειτουργία του;

Μονάδες 10

B2. Να συγκρίνετε τον κοσμοπολιτισμό που οραματιζόταν ο Ζήνων με την πολιτική του Μ.Αλεξάνδρου.

Μονάδες 10

B3. Αφού μελετήσετε το κείμενο αναφοράς και αξιοποιήσετε στοιχεία και από το παράλληλο κείμενο να εξηγήσετε τη στάση του Μ. Αλεξάνδρου απέναντι στους βαρβάρους .

Ο Δημάρατος ο Κορίνθιος, ένας φιλοξενούμενος και φίλος του Φιλίππου, όταν συνάντησε τον Αλέξανδρο στα Σούσα, περιχαρής και δακρυσμένος είπε ότι στερήθηκαν μεγάλη χαρά οι Έλληνες που πέθαναν πρωτύτερα, επειδή δεν είδαν τον Αλέξανδρο να κάθεται στο θρόνο του Δαρείου...Με μεγάλη μου χαρά έγινα θεατής εκείνης της γαμήλιας τελετής, όταν παρέλαβε σε μια χρυσοσκέπαστη σκηνή εκατό περσίδες νύφες και εκατό γαμβρούς Μακεδόνες και Έλληνες, και ο ίδιος στεφανωμένος έψαλλε πρώτος τον υμέναιο, σα να έψαλλε τον ύμνο της αληθινής φιλίας στην ένωση των μεγαλύτερων και ισχυρότερων γενών, όντας εκείνος γαμβρός μιας νύφης και προξενητής όλων των υπολοίπων και συνάμα πατέρας και προστάτης τους, συνδέοντάς τους με τα δεσμά του γάμου.

Πλούταρχος, Ἠθικά, 329 D.E.

B4. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με τις φιλοσοφικές θέσεις της στήλης Β :

1. Ο Σωκράτης	α. Το συμφέρον του ισχυρού καθορίζει το τι είναι δίκαιο.
2.Πλάτων	β. ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία ψυχῆς ἐνέργειά τις κατ' ἀρετὴν τελείαν
3.Αριστοτέλης	γ. ἔν οἶδα, ὅτι οὐδέν οἶδα

4.Θρασύμαχος	δ. Θα πρέπει είτε να φιλοσοφήσουν οι άρχοντες της πολιτείας είτε να αναλάβουν τις τύχες της οι φιλόσοφοι .
5.Ηράκλειτος	Ούτε ο ήλιος δεν μπορεί να υπέρβει τα μέτρα μέσα στα οποία κινείται.

Μονάδες 10

B4α. Να συνδέσετε στον παρακάτω πίνακα τις λέξεις των δύο στηλών βάσει της ετυμολογικής τους συγγένειας :

συντρεφομένης	Άξονας
συνενεγκών	θρεπτικός
ἀγέλης	Φερνή
εἶδωλον	σύνταγμα
αἴρεσιν	διορατικός
προσέταζεν	εἰλωτας

Μονάδες 6

B4β. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε μία περίοδο λόγου στα νέα ελληνικά, όπου η ίδια λέξη, σε οποιαδήποτε μορφή της (μέρος του λόγου, πτώση, αριθμό, γένος, έγκλιση, χρόνο), χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο αρχαίο κείμενο: κεφάλαιον, διαίτας

Μονάδες 4

B. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένης, Υπερ της Ροδίων ελευθερίας, 33-35

Νῦν δὲ τῶν μὲν συμμάχων τοὺς τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον κρινεῖν ὁμωμοκότας νομίζετ' εὐνουστάτους, τῶν δὲ πολιτευομένων οὐς ἴστε σαφῶς τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς ἡρημένους, τούτους **πιστοτάτους** ἡγεῖσθε. Ἀλλὰ γὰρ

οὐχ ὅ τι τις κατηγορήσει τούτων ἢ τοῖς ἄλλοις ὑμῖν ἐπιπλήξει χαλεπὸν εὐρεῖν, ἀλλ' ἀφ' ὁποίων λόγων ἢ πράξεως ποίας ἐπανορθώσεται τις ἃ νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ' ἔργον εὐρεῖν. ἴσως μὲν οὖν οὐδὲ τοῦ παρόντος καιροῦ περὶ πάντων λέγειν· ἀλλ' ἐὰν ἃ προήρησθε δυνηθῆτ' ἐπικυρῶσαι συμφερούση τινὶ πράξει, καὶ τᾶλλ' ἂν ἴσως καθ' ἓν ἀεὶ βέλτιον **σχοίη**. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων τούτων ἐρρωμένως, καὶ πράττειν ἄξια τῆς πόλεως, ἐνθυμουμένους ὅτι χαίρετ' **ἀκούοντες**, ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ὑμῶν καὶ τὰ πεπραγμέν' ἐκείνοις διεξίη καὶ τὰ τρόπαια λέγη. νομίζετε τοῖνυν ταῦτ' ἀναθεῖναι τοὺς προγόνους ὑμῶν οὐχ ἵνα θαυμάζητ' αὐτὰ θεωροῦντες, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμησθε τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς.

Θεματα

Γ1. Να γράψετε τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «Νῦν δὲ τῶν μὲν συμμάχων... καιροῦ περὶ πάντων λέγειν»

Μονάδες 10

Γ2. Τι προτείνει ο Δημοσθένης στους Αθηναίους σχετικά με την υποχρέωση που έχουν απέναντι στη φήμη που άφησαν οι πρόγονοι τους;

Μονάδες 10

Γ3.α. ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων τούτων ἐρρωμένως, καὶ πράττειν ἄξια τῆς πόλεως, ἐνθυμουμένους ὅτι χαίρετ' ἀκούοντες, ὅταν τις **ἐπαινῇ** τοὺς προγόνους ὑμῶν... καὶ τὰ τρόπαια **λέγη**»: Να μεταφερθοῦν ὅλοι οἱ υπογραμμισμένοι τύποι στο β ενικό του Αορίστου, στη φωνή που βρίσκονται.

β. ἴστε, schoiē: να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στον τύπο που βρίσκονται.

γ. ευνούστατους, βέλτιον, χαλεπόν: να γραφοῦν τα παραθετικά τους

Μονάδες 10(3+4+3)

Γ4.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους τύπους που ακολουθούν:

πιστοτάτους, ἀκούοντες, εὐρεῖν,

Μονάδες 3

β. ήρημένους: Να αναγνωρίσετε τη μετοχή και να την αναλύσετε στην αντίστοιχη πρόταση.

Μονάδες 3

γ. Να εντοπίσετε τον υποθετικό λόγο του κειμένου που έχει ως απόδοση το «αν σχοίη», να το αναγνωρίσετε και να το μετατρέψετε σε υποθετικό λόγο που να δηλώνει το μη πραγματικό.

Μονάδες 4